

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditura foiei pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditura. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 6. ANULU XLX.

Săbiu, in 21 Ianuarie (2 Febr.) 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Anonțiu.

Protocolulu Congresului nationalu român bisericescu de releg. res. ținutu in lun'a lui Octobru 1870. au esitu de sub tipariu, și se pôte capetă totu cu prețulu de pnenumeratiune de 1 fl. până la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturor, carii postescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractări de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea către Maiestate asupr'a schimbărilor unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, și a Resbelului, organizarea provisoria a invetiamentulu in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a și Transilvani'a, precum și instructiune provisoria pentru procedur'a judecatoriilor bisericesci in caus'a disciplinaria, — și pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, că nu numai oficialii consistoriali și preotimea, ci și inteligintii, membrii sinodeloru eparchiali și ai Congresului, și in fine invetiatorimea sa lu poseada.

Colectanti de 20. esemplare voru capetă unu esemplariu gratuitu.

Săbiu 2 Ianuaru 1871.

Directiunea Tipografiei archidiececane greco-resarit.

In afaceri bisericesci.

C r i c a u 20 Ianuarie st. n. 1871.

E unu adevaru nedisputabilu, ca un'a dintre cerintile celo principali in biseric'a noastră greco-res., e imbunatatirea stărei materiali a preotiloru, pentru ca preotii nostri, cu putiena exceptiune, amesuratu chiamarei nalte — deca și-o implinescu după canóne (vedi comp: de Dreptu Canonicu §-186) intru atât'a -su de reu dotati, câtu in asta privintia suntu postpusi chiaru și pastoriloru comunali, de unde nu e mirare deca avem o suma de preoti, intru atâtu de putienu calificati, câtu de statutulu organicu (charta magna) celu multu deca din audi sciú ceva, alu intrebuintia nici decátu. Acesta calamitate, — abstragendu dela alte impregiurări — e mare parte consecuintia dotărei celei rele a preotimei noastre, pentru ca de două decenii in cóce deschidinduse la români calea la posturi și de alta natura; care s'au calificatu intru atât'a, câtu că parochu aru puté face serviciulu bonu poporului credinciosu, nu e aplecatu a-si jertfi invetiatur'a câstigata cu multe ostenele și chiețueli unui postu de parochu mai reu dotatu chiaru și cá unu servitoriu de cancelaria comunala. Ajutoriulu capatatu pre sém'a clerului nostru dela statu ce e dreptu face o sumulitia considerabila, in sa aceea facia cu lips'a cea mare a clerului nostru se pôte socoti numai cá o picatura de apa omului tare insetatu. Nu se pôte negá ca 50—100 fl. unui parochu încarcatu cu familia, dela care lomea astépta sa si-o creasca după spiritulu timpului, lipsitu de tóte mîdilócele afara dóra de putienulu și ne siguru venitu care lu aduce epatrásirulu — pre unu momentu lu pôte scóte din necasu, in sa luându in consideratiune, ca acestu ajutoriu se impartiesce pre róndu, va sa dica intr'unu anu unu'a, inaltu anu altui'a, — unu bietu de parochu cu familia grea pre câtu timpu trebuie sa ostoze după elu până are norocire de a se aflá in scrisu in consemnatiunea celoru impartasiti, ba, mai pôte veni de multe ori și aceea impregiurare ne asteptata ca de multe ori ajutoriulu

sa impartiesce mai adese ori, mai de graba, și in cantitate mai mare celoru mai putienu lipsiti și si mai putienu meritati de câtu celoru mai multu lipsiti și mai multu și meritati mai cu séma deca cei dintai suntu persóne grate inaintea dlui protopopu respectivu dela care aterna multu, ba dóra totu, o impregiurare ce aduce multa indignatiune, ba chiaru și invidia personala intre preoti.

Deca pre lângu totu simtiulu de dreptate a preveneratulu consist. in impartirea ajutoriului se intempla ceva gresiala, aceea (gresiala) după parerea mea in mare parte vine dela recomandarea cea gresita a dlui protopopu respectivu, pentru-ca fiindu ajutoriulu impartitu intre preoti la recomandarea DD. protopopi domni'a loru pre lângu tóta cautiunea și bun'a vointia potu gresi in recomandare, dara cá ómeni potu avé și slabiciuni ominesci, recomandându fără privire la gradulu lipsei séu meritu pre acei'a către cari au ceva predilectiune, ba unii potu avé chiaru și interese egoistico-materiale recomandându pre acei'a cari din recunoscintia ca fura recomandatú suntu aplecati — seracii de ei! in conto speselor calatoru protopopulu respectivu până la Săbiu după bani, a lasá deca nu jumetate celu putienu un'a parte din ajutoriulu capatatu Dlui recomandatú — firesce: „Volenti non fit injuria.“*)

Cá dui protopopi sa fie și de umbr'a unoru presupuneri cá acestea crutiali astu fi de parere ca desemnarea parochiloru de a fi ajutati, pré veneratulu consistoriu sa se faca prin óre care corporatiune, s. e. prin comitetele protopresbiterale! Prin modalitatea acest'a și d'ii protopopi aru fi scutiti de suspitiunile ómeniloru ca dóra recomandarea s'a facutu din cev'a interesu egoistico — materialu, și si preotii cari aspirédia la ajutoriu și s'au delaturatu aru fi mai linisciti. De altmintrelea de si se intempla ca ajutoriulu sa nu fie totudeun'a nimeritu și după gustulu tuturor impartitu, totusi trebuie sa recunoscemu ca până seva puté ajutat preotimea din alte isvóre, și prin acestu ajutoriu e câtu de câtu ajutata, și nu avemu alt'a de câtu sa fimu cu cea mai mare multiamita către Escol. sea Pré sântulu Parinte Metropolitu, pentru neobosit'a-l. staruintia in câstigarea acestui ajutoriu, — Dumnedieu sai dée multi ani senini!!

Diseiú mai insusu, până se va poté ajutat preotimea din alte isvóra! Ómenii de capacitate de multu 'si framenta capetele cum si pre ce cale s'aru poté imbunatatí starea preotiloru nostri, fără cá poporulu — care si de altmintrelea e destulu de ingreunatu — sa se mai ingreunedie, daru până acum cu putienu rezultat. Proiectulu comisiunei și celu separatu a dlui protopopu Hani'a relativu la regularea parochiloru, din congresulu trecutú inca nu-si aflá rezultatulu seu, — celu putienu — eu asiá sciú ca s'au mai amenatu până la alta ocaziune. Afl'avoru ómenii de capacitate până la conchiemarea Congresului viitoriu alte cáli si isvóre mai acomodate și practicabile relativu la imbunatatirea sortiei preotiloru cá cele proiectate de comisiunea congresului și de Dnulu protopopu Hani'a? nu sciú, totu ce sciú și sciú cu totii, pre carii ne intereséza, e ca sinodulu archidiececane in siediint'a a X-a din 28 Aprile a. tr. si până la adncerea unui conclusu de către congresu, obligatoriu pentru tóta provinci'a Metropolitanu, cu privire la imbunatatirea stărei preotiloru, — au decisu ca comitetele parochiali sa se ingrigiasca pentru isvórele

*) Numai cá sa nu ni se faca imputare de ómeni partinitori nu suprimaremu sirurile din urma, pentru ca de altmintrelea credemu ca nu numai ecuitabilitatea, dara simtiulu de dreptu cere, cá asemenea casuri sa fia aratate organeloru respective spre indreptarea reului, deca ele exista in realitate, dara nu a serie in publicitate lucruri de natura asiá delicata in abstracto sciindu ori si cine, ca dela „se pôte“ nu are locu conclusiunea la „este“. R.

trebaincióse pen'ru dotarea preotiloru respectivi, amasuratu cerintieloru timpului. V. Consistoiu Archidiececane cá esecutoriulu acestui conclusu facendu-si destulu detorintiei sale din siediint'a sea de dtó 7 Decembre 1870 au esmisu unu cerculariu comunicându conclusulu sinodulu Archidiececane relativu la imbunatatirea stărei preotiloru, și deodata insarcinându și indemuându comitetele parochiali a intreprinde tóte medilócele cuviinciósa spre imbunatatirea stărei preotiloru loru.

Sum unulu dintre crestini, care totudé-un'a amu compatimitu starea cea miserabila a preotimei noastre si amu doritu imbunatatirea sortiei, si cá atare me bucuru ca sinodulu archidiececane petrunsu de insemnetatea lucrului a prevenitu congresului, aducendu conclusulu de mai susu. In câtu voru fi comitetele parochiale petrunse de insemnetatea causei, cuprinde-voru ómenii ca datori'a unui preotu nu se intinde numai a seversu serviciurile rituali — bisericesci — la care li suntu spre ajutoru indestulu cártile bisericesci, ci chiamarea lui, e a catehizá, invetiá, și lumina poporulu despre chiamarea sea cá omu, cá crestinu, cá cetatianu și cá románu, cuprinde-voru óre ómenii si respective comitetele parochiali, ca unu preotu cá se póta dá invetiaturi sanatóse și folosilóre, e de lipsa sa fie bine calificatu? iera ca a se calificá nu se pôte cu sap'a si cu córnelu plugului in mâna, ci cetindu si invetiându continuu, câstigându-si cárti corespundietórie chiamarei sele, pentru care se postescu spese si tempu liniscitu și usuratu de greutatele subsistintiei sele. Acest'a inse numai prin dotare cuviintiósa se pôte ajunge. Convinge-se voru óre ómenii si respective comitetele parochiali ca unu preotu bonu si invetiatu, de câtu ajutoriu le pôte fi in tempu de lipsa de sfaturi bune in nacasurile loru, ce li ajungu in tóte, precum si despre aceea ca la unu parochu bonu si invetiatu si plat'a trebuie se-i fia după meritu. Avé-voru óre ómenii nostri-si respective comitetele parochiali ambitiunea de a-si vedé preotii loru mai cuviintiósia imbracati, rusinându-se cându din caus'a saraciei loru 'su siliti a merge chiaru si in terguri cu vesiminte cãrpite, prin urmare ingrigi-se-voru óre pentru a-si provedé parochiiloru cu o plata corespundietória impregiurárilor? cá sa nu fia silitu a umblá atragându despretiulu strainiloru asupr'a loru? Tóte aceste 'su n'sce intrebári cari le vomu vedé resolute bine, reu, mai tardiu. A-siu vré sa me in-sielu, dara eu despre unu resultatulu bonu multa sperantia nu amu, pentru ca modalitatea nu o vedu destulu de practicabila. Comitetele parochiale constatatórie in cea mai mare parte din ómenii neesperati, temendu-se de gurile ómeniloru, carii au mai mare atragere a imbunatatí starea Jidaniloru de câtu a parochiloru loru, voru fi fórté sfiitosi a mai proiectá plata preotiloru loru. — Prin urmare séu voru denegá categoricu, séu deca voru si proiectá ceva, aceea va fi numai cu putienu mai multu decátu nimic'a.

Dupa modest'a-mi parere la asta modalitate erá forte bine deca mai naiute se clasificá parochiile in fiesce care protopopiatu, insemnându ca parochulu din parochi'a de cutare clasa câtu venitu trebuie se aiba cá se póta trái după cerintile timpului, insarcinându-se apoi comitetele parochiale, séu — ce erá mai corespundietóriu — sinódele parochiale, a se ingrigi de isvórele trebuintiósie pentru suplinirea sumei recerute.

Dupa modesta-mi parere cu multu mai corespundietóriu scopulu aru fi fostu deca sa aplicá modalitatea proiectata mai tardiu de comisiunea congresului pentru regularea parochiiloru punctulu d. — Sa se fi compusu in fiesce care protopopiatu câte o comisiune din 2 mireni cu d. protopopu in frunte, care mergendu din comuna in comuna in contielegere cu sinodulu parochialu sa aflé isvórele

trebuinciose, facendū la olalta proiectu si statorindū suarā venitului trebuinciosu spre a fi prevediutu parochulu respectivu cu o dotatiune cuviincioasa dupa cerintiele timpului.

Eu 'su de firm'a credintia ca pre acest'a cale scopulu s'aru fi ajunsu cu multu mai bine de catu deca in comune lucrulu e incredintiatu numai comiteteloru par: pentru-ca — presupunendu ca comisiunea sta din barbati invetiati, practici, si cu popularitate, acesti'a lesne aru fi convinsu poporulu despre insemnetatea causei, luminandulu ca parochulu nu e o sarcina grea pre umerile poporului — unu malum necessarium —, ci e o persona cu chiamare inalta, de care se pote folosi nu numai in cele sufletesci ci cu sfaturi bune si in cele trupesci, mai incolo: ca unu preotu numai asiā pote responde chiamarei sele cu acuratete deca e dotatu cuviinciosu — si altele, cu care petruindendu la inim'a omeniloru de siguru nu aru fi fostu streini de a se ingrigi despre isvōre, din care sa se pōta dotā parochulu lorū conformu categoriei in care va fi parochi'a socolita. Comitetele paroch. de sine inso anevoc creda sa cuprinda meritulu lucrului*)

A-siu mai avē de insemnatu ceva si la principiulu acell'a, ca dotarea preotiloru sa se faca din locurile comunali, dara relativu la asta mi voiu dā parerea cu alta ocaziune, ne mai voindu de astadata a abusa si mai incolo cu indulgenti'a dlui Rectoru si cu pacienti'a onoratorulu cetitori.

Grigoriu Mezei Muntēnu.

Diet'a Ungariel.

Siedinti'a din 17 Ian. a casei ablegatorulu o deschide presedintele Somssich la 10 ore. Dintre ministri au fostu de fatia: Andrásy, Festetics, Kerkapolyi, Szlavy, si Gorove.

Protocolulu siedintei precedente se autentica. Presedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictioni, care se transpunu comisiunei de petitiuni.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei despre proiectulu de lege de recrutare, in specialu despre titulu proiectulu de lege.

Ed. Horn vorbesce pentru modificatiunea stangei si combate in deosebi armat'a de linia care, dupa parerea lui, trebuie neaperatu sa se micșioreze, căci tiēra nu mai pōte portā spesele, ce i causēza. Vorbitoriulu se incērcā a documentā afirmarea acest'a prin unele date statistice si paralele, dintre care vomu reproduce si noi câte-va, pre scurtu, din caus'a spatiului ingustu. Ministrulu comunu de resbelu cere pentru armata pre anulu 1871, 98 milioane fl., mai vinu diferite credite suplementarie 5 milioane=103 mil., 6 milioane s'au cerutu pentru dislocatiuni; pre lānga aceste nu mai cerutu ministrulu o pretensiune extraordinaria de 60 mil. fl., asiā incātu sum'a totale pretinsa se suie la 166 milioane. De-si regimulu dice ca extraordinariulu acest'a e odata pentru totud'ann'a, noi totu-si scimū, ca in parte se va repeti dupa consecinti'a propositiunei, ca cine dice A, trebuie sa dica si B; dintr'acest'a suma vomu avē a suportā noi 48 milioane. Sa mai socotimū 5 milioane, care avemu a le dā pentru armat'a nōstra de honvedu, cu totulu trebe sa damu pentru puterea inarmata in anulu 1871, 53 mil. Acest'a face 36% din venitul nostru bruto. O proportiune teribile! Nu esista o tiēra in Europ'a care sa fia asiā ingreuiata. Chiaru nici Russi'a, acea putere, care-si are punctulu de gravitatiune in armata, nu spesēza cātu noi cu armat'a ect.

Ministrulu presedinte Andrásy combate prin o vorbire mai lunga pre antevorbitoriū opositiunali, fiindu de repelute ori interuptu in vorbirea sea prin aplause din partea dreptei. La desbatere mai iau parte Ioh. Várady, Th. Vécsy si br. L. Simonyi, Ivánca, Gb. Várady, Kol. Ghyczy. Fr. Deák, Tiszza si Iul. Györfy, parte pentru propunerea comisiunei, parte pentru modificatiune. Votisarea se va face in siedinti'a prosima.

Incheierea la 3 ore.

Siedinti'a din 18 Ianuaru. Dupa autentificarea protocolulu anuncia presedintele mai multe petitiuni, care de odata cu ale deputatorulu A. Bogyó, L. Kovacs si Lud. Pilisi se transpunu comisiunei de petitiuni.

*) Eu a-siu sfatui comitetele par. ca patrundiendu-se de importantia causei, si delaturandū tōte pasiunile sa se silēscā cu tōte mediulōcele care i stau in putere a veni in ajutorulu sinodului arch., in resolvarea acestei cause importante.

Referintele comisiunei verificatōre, P. Ordódy, reportēza ca deputatulu M. Brenneberg verificatu pra lānga terminulu rezervatu de 30 pentru ascernerea aventuale de proteste contr'a alegerei lui.

P. Terey, referintele comisiunei economice, reportēza despre bugetulu casei pentru lun'a Ianuaru. Cas'a ia spre sciintia raportulu si imputernicesce pre presedintele a fluida sum'a de 80,050 fl. 8 xr.

La ordinea dilei sta votisarea despre titulu proiectulu de lege de recrutare. Presedintele intrēba cas'a, ca primesce propunerea comitetulu centralu sēu nu? si ordina votarea nominala, a cărei rezultatu e: Dintre 433 deputati verificati votara 112 cu „d'a", 175 cu „nu" absenti 145. Propunerea comitetulu centralu e prin urmare respinsu. Majoritatea primesce titulu in editiunea propusa de regimu.

Dupa aceste resolvira cas'a unele afaceri de interesu secundariu. Incheierea la 1/2 12 ore.

Din Delegatiunea reichsratului.

In siedinti'a din 17 Ianuaru se suscepū desbaterea despre preliminarulu ministeriulu de esterne. In desbaterea generale luā mai intāiu delegatulu D. P. Lener cuventulu. Vorbitoriulu recunōscē, ca la cercetarea politicei esterne cu deosebire in unu tempu, cāndu se desbatu cestiuni momentōse esterne, e necesaria o reserva mare; cu tōte aceste convictiunile, recerintiele si dorintiele poporulu sa si capete o espressionē decisiva la locul competentu in o direptiune si conducere fructifera a politicei esterne. Convenirea intārdiata a delegatiunei a ingreunatu enormu situatiunea, creāndu-se prin spese mari fāra consentimentulu constituantei o positiune siluica, pre cāndu in alte state se convōca camerele indata la inceputulu incurcārilor si se cere contielegerea lorū la decisiuni. Causelē jacu in incercāri nefericite a unei politice neotarite si neconsecinte. Cu privire la politic'a esterna vorbitoriulu nu impārtesiesce parerea, ca periclitēza pacea, accentuāndu-o pré multu; din contra trebuie se pronuncie, ca poporulu se inerece in conducerea afaceriloru esterne numai atunci, cāndu au 'si face de problema sustinerea pacei cu māna firma si seriositate. Positiunea politica facia cu convenirea conferintei din Londr'a nu o tiene vorbitoriulu de periculōsa.

Kurand dice intre altele: desbaterile despre bugetulu ministeriulu de esterne se facu in tr'unu momentu, cāndu se indeplinesce unu evenimentu dintre cele mai mari si momentōse ale lumēi. Unu imperiu maretiū si puternicu, care pān'a-cum a jocalu in cerculu popōreloru prim'a rola, seade din ce in ce din inaltimea sea marētia si o putere nōua se radica din valorile vuetōre ale tempului. Cāndu vorbitoriulu aru cuventā numai cā germānu, s'aru putea ameti de splendōre armeloru, de virtutea fisiva si spirituale a poporulu germānu.

In adunanti'a acest'a inse trebuie se dispara punctulu de vedere alu nationalitātei facia cu binele si cugetulu patriei austriace. Decursulu evenimenteloru resbelice dela Sedan e profundu de compatimutu din punctu de vedere alu umanitātei, libertātei si politicei europene in genere. Din punctulu de vedere primu, căci nu numai ecatombele sacrificate resbelulu, ci selbatacirea mai tārdu nu facu onōre secolulu presente; din punctulu de vedere alu libertātei si liberalismulu, căci nu potemu uitā, ca aceea, ce s'a intemplatu in Franci'a in anulu 1789, insemnēza mātuirea politica a continentulu nostru, din punctulu de vedere europēnu in fine, căci resbelulu acest'a a daramatu pentarchi'a, ce a existatu in Europ'a 30—40 ani. Din consiliulu acest'a a esitu Angli'a prin politic'a sea egoistica si Franci'a prin resbelulu de facia si asiā mai remanu numai Prussi'a in fruntea Germaniei, Russi'a si Austri'a. Fructele prime ale acestei dispareri le vedemu dejā in cestiunea Marei Negre. Acestu triumviratu e unu punctu negru pre orizontulu politicu si nu numai Austri'a dara si alte state suntu ingrigite de viitoru. Vorbitoriulu continua in modulu acest'a a schitiā situatiunea politica si suantuesce in fine regimulu austriacu a se padi de vre-unu amestecu cu Prussi'a respective alipire de ea.

Herbst amintescē, ca situatiunea politica nu mai e asiā periculōsa, dupa cum a fostu inainte de acest'a cu 2 luni. Cestiuni, cā cea romāna, au disparatu. Cum-ca cestiunea Pontulu nu mai e ardienda, se vede de acolo, ca convenirea conferintei s'au amanatu din cause care nu se referescu la cestiunea respectiva. Si resbelulu se apropia de

sfersitu. Prussi'a si Austri'a au interese comune, cu deosebire dela pacea din Prag'a incōe. Vorbitoriulu imputa mai departe cancelariulu de statu modulu, cum a tratatu suspendarea Concordatulu in cartea rosia; Concordatulu nu s'a suspendatu din caus'a dechiarērei in falibilitātei. In fine critisēza vorbitoriulu prin o espunere lunga amesteculu cancelariulu de statu in afacerile cislaitane.

Beust combate cu deosebire pro Herbst si Giscra, cu care se incheia siedinti'a.

Dela resbelu.

Inca din 28 Ianuarie n. se sciā la burs'a din Vien'a ca Parisulu capitulēza. Telegramelē, ce ni leau adusu divarielē de atunci incōe, spunu detaiuri, despre mergerea lui Jules Favre la Versailles si despre negociarea de pace. Ce au induplicatu anume Parisulu sa capituleze se da numai cu socotel'a. Se vorbesce multu despre desordini escate in laintrulu cetātiei, cari desordini aru fi degeneratu pāna la escesuri, cari fu de lipsa a fi suprimate cu bratiū militariū.

Despre conditionile capitulērei cetimū, ca forturile le voru tienē ocupate prussianii. Trupele franc. voru fi desarmate si tienute prinse in Parisu. Gardisti francesi, inarmati voru sustienē ordinea in laintrulu Parisulu.

Totu mai tare se repetiescu scirile despre pace. Despre Bismarek se scrie ca e aplecatu la conditioni de pace pre basea urmatōria: Ceder ea Elsasulu si Lotaringiei. Deca Favre se invoiesce la conditionile aceste, Bismarek este gat'a a recunōscē si republic'a. Despre imperialisti se dice, ca Bismarek e siguru ca se multamescu cu conditionile aceste.

Din Bordeaux se telegrafēza ca Jules Favre a incheiatu unu armistitiū de 21 de zile. La Bordeaux e convocata o adunare pre 15 Februariu. Scirea acest'a a facutu sānge reu in francesi. Mai multi deputati suntu decisi a vorbi contr'a păcei. Ba se spune ca mai multe bataliuni de garda nationala se au dechiaratu contr'a păcei.

Bordeaux, 18 Ianuaru. — O depesia a lui Bourbaki din 17 Ianuaru cuprindē: Amu facutu sa se esecute unu atacu generale dela Montbeliard la Montvandois, cu scopu d'a trece preste lini'a dela Lysaire la Bethoncourt, Busseret, Ilricourt si de a luā St. Vialvant. S'a facutu o miscare ocolitōre din partea aripei stānge, spre a inlesni trupeloru operatiunile lorū.

Insa aceste trupe, amenintiate si atacate la flanculu lorū, n'au potutu conservā positiunea. Avomu inaintea nōstra unu inamicu numerosu cu o artileria formidabilē si care primesce ajutōre din tōte părtilē. Din caus'a acestoru conditioni favorabili pentru inamicu si buneloru positiuni ce elu ocupa, precum si din caus'a obstaculeloru ce existau la sosirea nōstra sēu cari ni s'au creatu in urma, inamiculu a pututu resiste hārtniuriloru nōstre, dēru a suferitu perderi seriōse. Ataculu nostru din 15 Ianuaru, renoitu la 16 si 17 Ianuaru, de si n'a produsu tōte efectele dorite, cu tōta vigōrea, ce amu desfasiuratu, a inspiratu inse respectu inamiculu, care a crediutu prudinte de a se mantienē in o defensiva constanta. Timpulu este fōrte aritu, mergerea inainte fōrte grē. M'amu decisu a me inapoiā māne in positiunile ce ocupamū inainte de bataia.

Bordeaux; 22 Ianuaru. — In urm'a unei bombardāri, orasiulu Dole a fostu ocupatu de prussiani.

La 22 Ianuaru, 8 ore diminēti'a, orasiulu Dijon a fostu atacatu de numerose trupe de artileria si cavaleria.

Menotti, Ricciotti si Bossak au avutu diferite combateri impregiurulu orasiulu Fontaine. Lupt'a a fostu crāncens, a duratu tōta diu'a. Ricciotti, impresuratu unu momentu, s'a degagiatu cu vigōre. Menotti a conservatu positiunea sea. Intr'unu cuventu francesii s'au mantienutu in positiunile lorū si au facutu prisionari. Perderile francesiloru suntu seriōse, cele ale inamiculu mai considerabili. Anteposturile francese si prussiane suntu alātura unele de altele. Se crede ca batali'a va reincepe māne.

Bruxelles, 22 Ianuaru. — „Corespondinti'a Hayas" din Parisu, cu data de 20 Ianuaru, spune ca Parisulu nu s'a abatutu din stoicismulu seu la navel'a esicului de Ostu si in contr'a fortulu Mont-Valerien. Statulu majoru informā ca Chanzy,

in combaterile se de retragere, a voitu probabilmente să evite o versare de sânge inutile. O depesă anunțată ca nici departamentele nu sunt descărușate. Dinarul oficial publicat scrie de la Bourdeaux în 14 Ianuarie, anunțându că Chanzy a pierdut 12 tunuri și 10,000 de prizonieri și că Bourbaki se află aproape de Belfort.

Versailles, 21 Ianuarie. — Comitele Herison, care se pretindea a fi însărcinat de Trochu de a cere de la principele regale un armistitiu de 24 ore spre a înmormânta morții, a primit răspunsul ca comandantii ante-posturilor, că și în îngăduirile anterioare, voru a se ocupa de fii-care raniti, în spațiul cuprins între ambele linii, și alu pune în locu sigur, sub o asistență mutuală; propunerile pentru armistitiu cerendu mai multu de câtu acést'a, nu se potu primi de câtu déca s'aru face prin scrisu.

Munich, 20 Ianuarie. — Camer'a deputatilor a primit tractatele federali, cu 192 voturi, contr'a 48.

Londr'a, 21 Ianuarie. — În prim'a ședință a conferinței, reprezentanții Turciei, Rusiei, Germaniei, Austriei și Italiei au declarat, prin protocoale, ca dorescu viu că pacea să fie conservată în Oriente.

Versailles, 21 Ianuarie. — Imperatoarele cătra imperatrice: — Inamiculu s'a retrasu cu totulu eridiminția în Parisu. Înainte de Saint-Cloud amu mai facutu încă 15 ofițari și 250 de ómeni prizonieri.

Lângă Saint-Quentin numărul prizonierilor neraniti a fostu de 9000 ómeni, și numărul ranitilor în orasiu și prin alte locuri impregiaru este mai mare de câtu 2000 ómeni tienendu comptu și de morți, perderile francesilor se suie negresitu la mai multu de câtu 15,000 de ómeni. Inamiculu s'a retrasu până la Valenciennes și Douai și a reocupatu Cambrai.

Versailles, 21 Ianuarie. — Bombardarea Parisului a fostu continuată erid fără întrerupțiune. Artileri'a asediătoare a începutu focurile se spre St. Denis. În nopțea spre 21 Ianuarie, efortulu inamiculu pentru a surprinde 2 companii de landwer n'a reesitu.

Treskov anunțată din Bourgogne ca, în nopțea de 20 spre 21 Ianuarie, satele fortificate și ocupate de inamicu au fostu număróse. La Fainly și Raillo spre west, 5 ofițari și 80 ómeni au fostu facuti prizonieri. Perderile nóstre nu suntu mici. Patru baterii tragu de adi diminția Danjoutin mai alesu cotr'a castelului.

Bruxelles, 23 Ianuarie. — O depesă din Lille, adresată diuariulu „Independinți'a belgică“, în 22 Ianuarie, anunțată: O proclamatiune a lui Faidherbe, felicitându trupele, dice: „Înca câte-va zile de repaus și acei cari conspira ruin'a Francoiei se voru întâlni iera-si cu noi.“

Unu balon a caditu la Rheims.

Landrecy este investitu.

Diuarulu oficial parisianu din 21 Ianuarie contine unu decretu, care fixeza pretulu zaharului.

Versailles, 22 Ianuarie. — Înaintea Parisului, bombardarea în contr'a fortului St. Denis a avut bune rezultate. Focurile inamice au încetatu aproape cu desăvârșire. Atātu în St. Denis câtu și în Parisu s'a observatu ca mai multe case au fostu incendiate.

Locotenentulu-colonelu Dobschif a imprăștiatu pre gardii mobili în regiunea orasiulu Bourmout lângă Meuse; inamiculu a pierdut 180 ómeni, noi avem 4 ómeni raniti.

Trescow vestese ca în nopțea de 21 spre 22 Ianuarie meterezurile pre lini'a dela Danjoutin la Pérouse s'au facutu fără perderi.

Bruxelles, 24 Ianuarie. — „Independinți'a belgică“, în numărulu seu dela 21 Ianuarie, spune ca opozițiunea contr'a lui Trochu, a devenitu atātu de mare, în urm'a ultimelor nesuccese, în câtu elu a fostu silitu se-si dé demisiunea. Majoritatea consiliulu de ministri a decisu a se primi demisiunea; înlocuitorulu nu este iuca gasitu.

Demisiunea lui Trochu va atrage înlocuirea și a ministrulu de resbelu (din Parisu); nici unu generalu nu voiesce să ié responsabilitatea situațiunei.

Versailles, 23 Ianuarie. — (oficiale) — Părți din armat'a Germaniei de sud au ocupatu în 21 Ianuarie orasiulu Dole; după o usióra lupta au lătu 230 de vagonu de proviziuni de nutrimentu.

Remiremont, 22 Ianuarie. Podulu drumulu de feru dela sud pre Mosell'a între Nancy și Toul a fostu aruncatu în aeru de franc tireuri.

La nord întâi'a armata prussiană a maturatu teremulu până la fortarete.

Nou'a lege de înarmarea în Rusși'a.

Estragemu din unu diuaru streinu următoarele renduri.

Din toate statele europene Rusși'a avea cele mai pucine ratiuni pentru a sporii armatele se. Armat'a prezintă a Rusșiei absorbé o mare parte din venitul seu anual, tier'a este delóre și emisiunea banilor de hârtie au sporitu în modu însemnatu. De alta parte pozițiunea sea geografică o face a fi mai neatacabila. Se vede înse că victoriile Prusșiei a inspiratu cabinetulu rusescu admiraljunea pentru mijlocele prin care Prusși'a a ajunsu la victoriile se. După legea vechie totu barbatulu în Rusși'a este supusu recrutarei înse nu toti erau de fatia chiamati sub stéguri. Unu ucasu anualu determină numărulu de câtu la sută voru fi supusi înrolării, avendu fii-care libertate a fi remplasatu. Populațiunea e destulu de mare pentru că descrițiunea pre bazea de 4 la 1,000 sa deé unu numeru de 90,000 de ómeni. Armat'a regulată cuprindiendu rezervele este de 812,000 și în timpu de resbelu de 1,112,000.

Acést'a înse nu e de ajunsu. Rusși'a trebuie să imiteze pre Prusși'a, vecin'a sea. Ori ce june rusu, de astadi înainte, care a implinitu 20 de ani, este obligatu a servi trei ani în guard'a natională, și alti încă trei ani în armat'a de linia. În Prusși'a junii de aceea etate suntu îndata înrolati în armat'a regulată, înse după legea rusșică aci care servescu în armata de linia se alegu prin sorti din acei care au servitu în guard'a natională. În modulu acest'a junele ce au caditu la sorti servesce 6 ani, trei în guarda și trei în armata.

Ne figurămu că nou'a organizațiune se va aplica graduat și că s'au facutu déjà unu începutu prin chiamarea la óste pre bazea de 6 la 1,000 dela Februaru viitoru pentru întărirea armatei de reserva. Se credea că nou'a lege prin generalitate sea aru puté sa apese mai multu în nobili, înse Rusși'a n'au imitatu pre Prusși'a și n'au desființiatu legea remplasării (înlocuirei). Astfeliu totu rusulu poté se fia înlocuitu pentru sum'a de 570 ruble.

Armat'a rusșică chiaru tienându comtu de numărósele exceptiuni ce se voru aduce în aplicatiunea legii nóue, se va aflá de odata destulu de numărósa pentru a inspira temeri, déca numărulu unei armate este aceea ce face puterea ei. Déca recrutarea pre bazea de 4 la 1,000 produce 90,000 de ómeni, numărulu recrutilor se va compune după noulu sistemulu din 20,000,000 de suflete. . .

„Secul.“

Proclamațiunea guvernulu francese contr'a bombardarei Parisulu.

Denunțiamu cabinetelor europene, opiniei publice a lumii, tratamentul pre care armat'a prussiană nu se teme d'alu inflige orasiulu Parisu.

Eca aproape patru luni de cându impresóra acést'a mare capetale și tiene captivi două milióne patru sute de mii de locuitori.

Ea s'a magulitu care se i supuie în câte-va zile.

Ea sperá în rescála și slabire. Aceste ajutoare lipsindu, a chiamatu fómetea în ajutoru-i.

Surprindiendu pre asediatiu lipsitu de arme, de ajutoare și chiaru de garde nationale organizate, a pututu sa-i înconjóre în voia i de lucrári formidabile acoperite de baterii, cari arunca mórtea la optu chilometre.

Intariti în dosulu acestoru lucrári, armat'a prussiană a respinsu ofensivele ganisónei, apoi a începutu a bombardá câte-va dintre forturi. Parisulu remase închis.

Atunci fără avertismentu prealabilu, armat'a prussiană a îndreptatu contr'a orasiulu proiectile enorme prin cari cu ajutorulu formidabilelor lor unelte, parvinu a lu bate la două leghe de departare.

De patru zile, acést'a violință este în cursu de executiune.

Nopțea trecută, mai multu de câtu 2000 de bómbe au caditu asupra suburbelor Montrouge,

Grenelle, Auteuil, Passy, Saint-Jaques și Saint-Germain. Pare c'au fostu îndreptate într'adinsu asupra spitalurilor, asupra ambulantiilor, asupra temnițelor, asupra școlilor și a bisericilor.

Copii și femei au fostu sdrobiti în patula lor. La Val-de-Grace, unu bolnavu a fostu ucis.

Mai multi au fostu raniti. Aceste victime suntu număróse și nici unu midilocu nu le a fostu datu de a se garantá contr'a acestei agresii neacceptate.

Legile moralei o condamnă susu și tare; ele califică de crimă mórtea comisă afara de necesitățile crude ale resbelulu. Și aceste necesități n'au scusatu nici o dată bombardarea edificiilor private. Macelulu cetățienilor pacinici, distrugerea retragerilor ospitaliere, suferința și slabiciunea au gasitu totudeun'a gratia iaintea fortiei, și cându nu au desarmatu-o ele au desonoratu-o.

Regulele militare suntu conforme acestoru mari principii de umanitate. Este obicei, dice autorele celu mai acreditatu în asemenea materia, că inconjuratorulu sa anunțe, cându poté, intențiunea sea d'a bombardá unu orasiu, pentru că cei ce nu suntu luptatori și mai alesu femeile și copii sa se pótă departá și îngriji de siguranța lor.

Se poté însa se fia trebuința d'a surprinde inamiculu spre a luá rapede pozițiunea, și, în asiá casu, nedenunțierea bombardării nu va constitui o violare a legilor resbelulu.

Comentátore acestui testu adaugo: „Acestu obicei este legatu de legile resbelulu, care este o lupta între două State, ieru între particulari. A usá de câtu se poté mai multe menagiari cătra acesti din urma, asiá este caracterulu resbelulu civilizat. De aceea spre a proteje centrurile cele mari de poporațiune contr'a pericelilor resbelulu le declara mai totu deun'a orasie deschise. Umanitatea cere că locuitorii să fie preveniti în momentul dea începe foculu, ori de câte ori operatiunile militare permitu.“

Aici îndouinția nu mai este cu putință.

Bombardarea Parisulu nu este preliminarulu unei actiuni militare, este o devastare cu recála meditată, sistematică îndeplinită și neavendu altu scopu de câtu de a arunca spaima în poporațiunea civilă prin incendiu și omoru.

Prusșiei erá rezervată acést'a necalificabile întreprindere contr'a capitalei care de atâtea ori i-a deschis zidurile sale ospitaliere.

Guvernulu aperei nationale protesta tare în faci'a lumii civilizate contr'a acestui actu de inutile barbaria și sa asociéza din inima cu simțiemele poporațiunei indignate care, departe de a se lasá a bate prin acést'a violință, gasesce întrens'a o noua putere spre a combate și respinge rusinea invasiunei straine.

Subsemnatii: Generalu Trochu, Jules Favre, Emanuilu Arago, Ernest Picard, Jules Ferry, Fernier Pages, Jules Simonu, Eugene Pelletan.

Membrii delegatiunei nationale stabiliti la Bourdeaux declara ca s'asociéza cu protestarea solemnă semnată de colegii lor contr'a bombardarei Parisulu.

Al. Crémieux Glais Bizoin, I. Fourichon, L. Gambetta.

O alta protestare a fostu făcută contr'a bombardarei, fără avis prealabilu, de către membrii corpulu diplomaticu resiediendu în Parisu.

O victoria francimacónica evreiască.

În nrulu din nr.ii „Secul.“ cetim sub acéstă titulu următoarele:

Franci-masonii n'a reusitu până acum că sa organizeze o armata pentru salvarea Francoiei, însa prin influința lui Crémieux au reusitu a repurtá o învingere strălucită, care va remané nestérta din memori'a Jidovilor din Târgulu-Cucului și de alocurea, jidovii din Algeri'a au capetatu drepturi civile și politice.

Mare bucurie prin toate logele francimacónice: Templulu lui Solomonu este iluminatu seu după expresiunea Rabinilor aliantiei israelite israelu: se înalță. Jidovulu au mai gasitu ocaziunea a păseui unu pesce grasu în apele tulburi ale republicei; se mai vie o republică și alt'a, și israelu se va înalță de-asupra capetelor crestine. . . Asiá spera ei însa noi le prevestim o cadere ultima încă mai mare decâtu aceea sub care au gemutu atâte vecuri, de lacrimi amare și de suspinuri.

Noi facemu o reflecșiune. Dacă republic'a s'aru fi stabilitu la noi, marele Rosetti, reprezentantulu

